

Interní směrnice č. 9/2011

Vlastnická práva k výsledkům základního výzkumu, aplikovaného výzkumu nebo experimentálního vývoje a způsob jejich ochrany

Tato směrnice doplňuje Směrnici č.8/2011 a upravuje vlastnická práva k výsledkům základního výzkumu, aplikovaného výzkumu nebo experimentálního vývoje prováděného v podmínkách činností ÚTAM AV ČR, v. v. i. a stanovuje podmínky využití těchto výsledků, jejich přiměřenou a účinnou ochranu, zejména týkající se šíření výsledků výzkumu a vývoje prostřednictvím publikování, výuky, výstav a vzdělávacích programů, metodiky nebo převodu technologií (dále také výsledky nebo díla).

1) Definice

- a) **Dílem ve smyslu autorského zákona**, které požívá ochrany dle tohoto zákona, je dílo literární, jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (včetně podoby elektronické) trvale nebo dočasně bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. V podmínkách ÚTAM AV ČR je dílem zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, dílo architektonické včetně díla urbanistického a dílo kartografické. Dílem je též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvořem. Databáze, která je dle způsobu výběru nebo uspořádání obsahu autorovým vlastním duševním výtvořem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria se pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně neuplatňují. Fotografie a díla vytvořená postupem podobným fotografii, která jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněna jako dílo fotografické.
- b) Dílem ve smyslu autorského zákona není dílo restaurátorské, resp. výsledky restaurátorské činnosti fyzických osob, které opravují originály nebo rozmnoženiny zejména uměleckých děl.
- c) Autorem díla může být jen fyzická osoba.

Zaměstnanecké dílo je takové dílo, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i. (dále jen ÚTAM). Není přitom důležité, zda druh práce sjednaný v pracovní smlouvě zní výslovně na tvůrčí práci literární nebo vědeckou. Z časového hlediska je též bezvýznamné, zda k vytvoření díla došlo během trvání pracovněprávního vztahu, před ním či po něm, neboť stěžejním zůstává, zda dílo bylo vytvořeno ke splnění povinností vyplývajících z tohoto pracovněprávního vztahu.

Osobnostní práva zaměstnance ve vztahu k vytvořenému zaměstnaneckému dílu nejsou dotčena.

2) Zásady při výkonu majetkových práv k dílům vytvořeným při řešení projektů

- a) ÚTAM vykonává majetková autorská díla ke všem zaměstnaneckým dílům, tj. k dílům, které její zaměstnanci vytvořili ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu, a to i pokud došlo k jejich vzniku při řešení projektů, jejichž

cílem je výzkum, experimentální vývoj či inovace podporovaná z veřejných prostředků (dle zák. č. 130/2002 Sb.), kde je ÚTAM příjemcem podpory. ÚTAM tedy vykonává veškerá majetková autorská práva k takovému dílu jménem svým a na svůj účet. Pokud hrozí, že zaměstnanec dílo nedokončí řádně nebo včas v souladu s potřebami ÚTAM nebo pokud skončení pracovněprávního či obdobného právního vztahu ÚTAM a jejím zaměstnancem předchází dokončení díla, je ÚTAM oprávněn takové dílo dokončit.

- b) V případech, kdy ÚTAM není příjemcem podpory, avšak její zaměstnanec se stal řešitelem v projektu jiné instituce, je výkon majetkových autorských práv k výsledkům tvůrčí činnosti zaměstnance ÚTAM věcí úpravy mezi tímto zaměstnancem a institucí. Výkon takovéto činnosti zaměstnance nesmí zasahovat do oprávněného zájmu ÚTAM a nesmí vést k případné možnosti zneužití informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání a ke konkurenčnímu střetu zájmů mezi ÚTAM a jejím zaměstnancem, popřípadě třetí osobou, pro níž zaměstnanec výdělečnou činnost vykonává. Zaměstnanec ÚTAM je povinen předem písemně informovat ÚTAM o tom, že se stane řešitelem projektu jiné instituce. Zaměstnanec nemůže při řešení projektu jiné instituce využívat pracovních pomůcek a nástrojů v majetku ÚTAM. Zaměstnanec nemůže využívat pro řešení projektů jiné instituce pracovní dobu dle pracovní smlouvy uzavřené s ÚTAM.
- c) Pokud je ÚTAM účastníkem projektu a příjemcem podpory společně s dalším účastníkem/účastníky a příjemcem/příjemci, je otázka užití pracovních pomůcek a nástrojů ÚTAM a využití pracovní doby zaměstnance ÚTAM věcí vzájemné dohody či smlouvy, v níž upraví mezi sebou rovněž podíl na majetkových právech k výsledkům.

3) Vlastnická práva k výsledkům za účelem jejich využití a ochrany

- a) Všechna práva k výsledkům výzkumu/dílům patří ÚTAM jako příjemci.
- b) Zaměstnanci ÚTAM jako řešitelé projektu, nejsou bez písemného souhlasu ÚTAM oprávněni výsledky/dílo publikovat či jinak šířit.
- c) ÚTAM je oprávněn bez ohledu na druh nosiče údajů publikovat informace o výsledcích výzkumu/o dílech, ke kterým má majetková práva, pokud publikováním není dotčena jejich ochrana, stejně tak je oprávněna k dalšímu využití výsledků výzkumu/děl nebo umožnění využití výsledků výzkumu/děl třetím osobám při respektování nezbytné ochrany práv duševního vlastnictví a mlčenlivosti.
- d) V případech, kdy je ÚTAM účastníkem projektu a příjemcem podpory společně s dalším účastníkem/účastníky a příjemcem/příjemci, je oprávněna k využití výsledků výzkumu/děl jen k účelům a v rozsahu sjednaném smlouvou či poskytnutém na základě licenční smlouvy. Bez souhlasu příjemce nebo dalšího účastníka projektu, který poskytuje přístupová práva, nelze použít tato práva poskytováním sublicencí.
- e) Práva autorů a původců výsledků k nim jsou upravena zvláštními právními předpisy. Lhůta na využití výsledků výzkumu nesmí být delší než lhůta stanovená právními předpisy pro užití zaměstnaneckých děl (§ 58 z. č. 121/2000 Sb., § 9 z. č. 527/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 13 zák. č. 207/2000 Sb.).
- f) Je-li výsledkem výzkumu a vývoje patentovaný vynález, vzniká majiteli patentu povinnost učinit tzv. nabídku licence ve smyslu obecně závazných právních předpisů (z. č. 527/1990 Sb.).

4) Poskytnutí přístupových práv

- a) Příjemce nebo příjemci, podílející se na řešení projektu, mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou potřebné pro jejich práci v rámci projektu. Toto právo je jim vymezeno jako bezplatné.

- b) Další účastníci projektu podílející se na řešení projektu mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou potřebné pro jejich práci v rámci projektu. Toto právo je jim vymezeno bezplatně.
- c) Dodavatelé, kteří se účastní na projektu, musí být příjemcem/dalšími účastníky vybráni na základě veřejné zakázky dle zákona č. 137/2006 Sb., v platném znění, pokud nejsou dodavateli jedinečnými dle zdůvodnění uvedeném v projektu.

5) Zásady výzkumné práce

Zaměstnanec/řešitel:

- a) zaměřuje svůj výzkum v rámci projektu na rozšíření hranic vědeckého poznání a dbá, aby jeho výsledky byly prakticky využitelné a sloužily zejména ku prospěchu ÚTAM,
- b) při získávání, výběru a hodnocení dat vychází z obecně uplatňovaných zásad vědecké práce při respektování specifiky příslušného oboru a specializace,
- c) odpovídá za přesnost a objektivitu výzkumu, který provádí, odpovídá za úplnost a ověřitelnost poznatků a výsledků,
- d) uchovává primární data a dokumentaci všech podstatných výsledků po dobu obvyklou, pokud tomu nebrání jiné závazky či předpisy,
- e) odpovídá za účelné a efektivní využívání prostředků na projekt, neduplikuje výzkum, který byl proveden jinde, pokud není potřebný k ověření, doplnění či porovnání výsledků.

Praha, 10. května 2011

Prof. Ing. Miloš Drdácký, DrSc. v. r.
ředitel ÚTAM AV ČR, v. v. i.